

Sprawozdania

**Symposium *Idee i dziedzictwo frankofońskiej
tradycji epistemologicznej w XX wieku:
podmiot — poznanie — dyskurs***
(UMK, Toruń 25–26 kwietnia 1997 roku)

Na propozycję uczestnictwa w spotkaniu współczesnej filozofii francuskiej odpowiedziało około trzydziestu osób młodego i średniego pokolenia — polskich filozofów reprezentujących ośrodki naukowe Łodzi, Warszawy, Poznania, Wrocławia, Lublina, Kielc i Torunia. Jak stwierdził prof. Lech Witkowski otwierając symposium, idea spotkania sformułowana została na bazie doświadczeń wyniesionych z ostatniego zjazdu polskiej filozofii (Toruń 1995 rok), gdzie z ust utytułowanych reprezentantów środowiska filozoficznego dały się słyszeć głosy deprecjonujące dorobek głośnych przedstawicieli filozofii francuskiej ostatnich lat. Nawiązanie do epistemologicznej tradycji frankofońskiej miało więc być odpowiedzią na totalistyczne zapędy kontynuatorów myśli analitycznej.

Oceny te stały się przedmiotem ożywionej dyskusji, w trakcie której wskazywano, iż filozofia francuska jest na tyle nośna dla współczesnego myślenia, że nie istnieje potrzeba jej obrony. Ci, którzy nie chcą lub nie są w stanie korzystać z jej dorobku, sami na tym tracą, izolując się od współczesnych dyskusji i ograniczając krąg swych inspiracji. W toku kolejnych wystąpień okazało się zresztą, iż twórcy Szkoły Lwowsko-Warszawskiej nie byli bynajmniej zamknięci na poglądy współczesnych sobie filozofów francuskich, reprezentujących zupełnie przeciwstawne orientacje myślowe. Ostra opozycja wobec filozofii nieanalitycznej cechuje zatem dopiero epigonów tej szkoły.

Przywołanie frankofońskiej tradycji epistemologicznej zostało dwójako odczytane przez uczestników symposium. Jedni potraktowali epistemologię jako dziedzinę filozoficzną i podjęli bezpośrednią problematykę wiedzy. Inni zaś hasło epistemologii potraktowali szeroko i zajęli się kontekstem filozoficznym, z którego dopiero wypływają określone konsekwencje dla epistemologii.

W toku wystąpień reprezentantom pierwszej z grup udało się pokazać, iż dorobek francuskich epistemologów pierwszych dziesięcioleci dwudziestego wie-

ku został zapoznany i późniejszy pozytywizm logiczny własną drogą dochodził do tez formułowanych wcześniej na gruncie filozofii francuskiej.

Żywsze dyskusje łączyły się jednak z wystąpieniami drugiej grupy referentów, gdyż podejmowali oni badania nad twórczością filozofów działających w ostatnich dziesięcioleciach, których poglądy są kontrowersyjne i którzy w znacznym stopniu określają współczesny stan filozofii.

W toku sympozjum referaty zaprezentowali następujący autorzy: Paweł Pieńiążek, *Dwie genealogie: Nietzsche/Foucault*, Iwona Lorenc, *Poza filozofią „cogito”?* *Wybrane problemy świadomości afektywnej we współczesnej filozofii francuskiej*, Krzysztof Matuszewski, *Heterologia Bataille’a (w jego eseistyce filozoficznej z lat 30-tych)*, Włodzimierz Lorenc, *Hermeneutyczny projekt współczesnej filozofii a idea hermeneutyki u Paula Ricoeura*, Bogdan Banasiak, *Filozofia i de Sade*, Zbigniew Drozdowicz, *Neokrytycyzm francuski przełomu XIX/XX wieku (Cournot, Renouvier, Poincaré)*, Krzysztof Szlachcic, *Dwudziestowieczna filozofia nauki w świetle francuskiego konwencjonalizmu*, Jerzy Kaczmarek, *Aleksandre Kojève, koncepcja poznania naukowego*, Adam Dubik, *Kategoria oporu w epistemologii Gastona Bachelarda i Emila Meyersona*, Andrzej Kapusta, *Ostatni Foucault, Kant i krytyka*, Jerzy Gościński, *Co Jacques Lacan zobaczył po drugiej stronie lustra, czyli czy można dotrzeć do wiedzy niewidzianej?*, Sebastian Godlewski, *Realne a rzeczywiste w koncepcji Lacana*, Jacek Migasiński, *Nowa droga konstytucji podmiotowości według Emmanuela Lévinasa*, Agnieszka Doda, *Myslenie seryjne, produkcja fascynacji (Baudrillard, Lacan, Descombes)*, Adam Skibiński, *Derrida a Korzybski: de(kon)strukcja więzi logosu i alethei*, Tomasz Komendziński, *Miedzy białą mitologią a epistemologią metafory (czyli o roli metafory w filozofii według Jacquesa Derridy i Paula de Manna)*.

Przytoczone zestawienie pozwala zapoznać się nie tylko z przebiegiem sympozjum, ale i zawartością przygotowywanej publikacji książkowej mającej być jego plonem. Z uwagi na podjęcie bardzo szerokiego pola badań trudno jest w jednoznaczny sposób podsumować w sensie merytorycznym wyniki spotkania. Z próby takiej zrezygnował prof. Lech Witkowski w trakcie zamknięcia obrad. Zadeklarował natomiast otwartość na nowe inicjatywy, wierząc, iż edycja przedstawionych materiałów stanie się początkiem nowych prac i nowego sympozjum, które, miejmy nadzieję, spotka się z jeszcze większym odzewem.

Na koniec warto wspomnieć, iż, jak zwykle w Toruniu, spotkanie było dobrze przygotowane, przebiegało w miłej atmosferze, zaś otoczenie sprzyjało refleksjom.

Włodzimierz Lorenc